

Un metge del seu temps

ANTÒNIA CARRE

Assaig

Epistola de reprobacione nigromantice fictionis

Arnau de Vilanova

Edició de Sebastià Giralt Universitat de Barcelona i Fundació Noguera. Barcelona, 2007

No hi ha dubte: metge de reis i de papes, Arnau de Vilanova (c. 1240-1311) és l'autor científic més rellevant de la Corona d'Aragó i una de les grans figures de la medicina medieval. Una fita important en el seu haver és que la seva decisió d'incloure noves obres de Galè en el curriculum mèdic quan era professor a la Universitat de Montpeller va revolucionar els estudis de medicina del seu temps.

L'experiència ens prova, però, que una personalitat extraordinària acostuma a manifestar una cara fosca: les dèries teològiques d'Arnau el van portar a allunyar-se de l'ortodòxia i a proclamar als quatre vents l'arribada de l'Anticrist. Aquesta faceta li va crear una fama de profeta, de mag, de nigromant i d'alquimista que es va estendre per tot arreu i en moltes llengües: en els *Contes de Canterbury* (c. 1386), per exemple, Chaucer hi fa aparèixer l'Arnau alquimista sense dubtar que ho fos realment. Arnau havia esdevingut un mite relacionat amb les arts ocultes.

Avui en dia, la investigació ja ha destriat el gra de la palla deixant ben clar que les obres alquímiques no van sortir de la ploma d'Arnau, sinó que són falses atribucions. Ara, aquest nou volum de les AVOMO demostra que Arnau de Vilanova no era ni un mag, ni un fetiller ni un nigromant. Sebastià Giralt edita un breu text llatí que Arnau va escriure entre el 1276 i el 1288 en contra de les ficcions nigromàntiques, és a dir, en contra d'aquells que creien que podien sotmetre els dimonis a la seva voluntat amb la màgia negra. Més encara, Arnau hi argumenta que els nigromants estan malalts de malenconia: si creuen aquestes coses tan estranyes, és perquè tenen alterada la facultat estimativa del cervell.

En la llarga i ordenada introducció, Giralt situa perfectament l'obra d'Arnau en el context intel·lectual del seu temps. Queda ben clar que l'ús de determinats procediments en la seva obra mèdica s'ha de considerar que pertanyen a la màgia natural, la que té en compte les propietats ocultes de la naturalesa que provenen dels astres, perfectament integrada en el saber del metge medieval, com ho eren l'astronomia i l'astrologia. I és que el concepte de medicina era, a l'Edat Mitjana, diferent de l'actual, sense que s'hagi de considerar inferior.

Aquest nou volum de les AVOMO, amb els índexs i la bibliografia habituals, atraurà els especialistes, si, però també el públic interessat en la cultura de l'Edat Mitjana en general, que hi trobarà una bona anàlisi de la màgia i la nigromància des d'un punt de vista filosòfic i també mèdic. El rigor de la introducció de Giralt està a l'alçada dels altres volums de la col·lecció, cosa que ha valgut a les AVOMO els elogis de la comunitat científica internacional. Només és de lamentar que l'acurat estudi introductor en català no s'acompanyi també d'una versió en anglès, com s'ha fet fins ara. És de lamentar perquè aquesta mancança no fa cap favor a la prestigiosa col·lecció, ni a la recerca de primera línia que es fa a Catalunya.

Noticia publicada al diari AVUI, pàgina 15. Dijous, 14 de juny del 2007

Paraules clau: Arnau, Giralt, Avomo, Temps, Metge

Recomana

El teu nom

Email del teu amic

Comentari

Enviar